

Pedagogische begeleidingsdienst

Huis van het GO!

Willebroekkaai 36

1000 Brussel

LEERPLAN TWEEDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

ZEEVAART EN ZEEVISSERIJ

SPECIFIEK GEDEELTE
ARBEIDSMARKTGERICHTE FINALITEIT

EERSTE EN TWEEDE LEERJAAR
(3de en 4de jaar)

LEERPLANNUMMER
2024/2A/ZEE

INSPECTIENUMMER
volgt na advies

Versiedatum
31/01/2024

STUDIEDOMEIN

STEM

Inhoudstafel

Inleiding	3
Samenhang	3
Eigenheid van de studierichting	3
Doelgroep	3
Gepersonaliseerd Samen Leren	4
Ruimte voor het eigen pedagogisch project	4
Logische doorstroommogelijkheden	4
Opbouw van de leerplandoelen	5
Herkomst van de doelen	5
De leerplandoelen	5
Subdoelen	6
Minimale inhoudelijke afbakening	6
Nummering van de leerplandoelen	6
Leerplandoelen	7
Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen	18
Minimale materiële vereisten	19
Vakkenkoppeling	20
Pedagogisch – didactische ondersteuning	21

Inleiding

Samenhang

Dit is een leerplan voor het specifieke gedeelte arbeidsmarktgerichte finaliteit, tweede graad. Dit leerplan moet in samenhang gelezen worden met het leerplan 'Tweede graad secundair onderwijs - Basisvorming arbeidsmarktgerichte finaliteit'.

Tussen het leerplan van het specifieke gedeelte en het leerplan van de basisvorming is een overlap of samenhang tussen leerplandoelen mogelijk. Indien dit het geval is, wordt dit in de GO! Navigator aangeduid, aangevuld met concrete handvaten om deze doelen op een functionele manier te integreren.

Eigenheid van de studierichting

De leerlingen realiseren doelen die in de 3de graad leiden naar de beroepskwalificaties Motorist 221kW, Matroos STCW II/4 en Roerganger zeevisserij.

- De **motorist 221 kW** staat in voor het onderhoud en herstel van alle hoofd-, hulp- en scheepsspecifieke installaties met voortstuwingsinstallatie tot 221 kW teneinde het schip operationeel te houden conform de bedrijfsprocedures, veiligheidsvoorschriften overeenkomstig de (inter)nationale regelgeving.
- De **matroos STCW II/4** ondersteunt de officier van dek bij operationele taken conform de regelgeving teneinde het schip veilig operationeel te houden.
- De **roerganger zeevisserij** werkt in de zeevisserij, staat in voor het optuigen en onderhouden van vaar- en vistuigen, om de gevangen vis te verwerken, het schip te onderhouden en te reinigen en om te functioneren als hoofd van wacht op de brug rekening houdend met de veiligheidsvoorschriften.

Doelgroep

Leerlingen die het eerste leerjaar van de tweede graad aanvangen in de arbeidsmarktgerichte finaliteit, hebben door het behalen van de eindtermen van de eerste graad de nodige basiscompetenties verworven om de overstap naar de tweede graad succesvol te kunnen maken.

De leerlingen delen vanuit hun keuze voor een bepaalde studierichting eenzelfde interesse. Maar meer nog dan voor de basisvorming zullen de kenmerken van de leerlingen in de tweede graad voor het specifieke gedeelte verschillen. Behalve verschillen op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak zijn er ook verschillen door de gevolgde vooropleiding.

In de eerste graad hebben leerlingen in het kader van een brede, oriënterende graad gekozen voor een basisoptie.

- Leerlingen die een basisoptie gekozen hebben die aansluit bij deze studierichting hebben al enigszins kennis gemaakt met de inhoud van deze studierichting. Afhankelijk van de gevolgde basisoptie in de A- of B-stroom zal de voorkennis echter grondig verschillen.
- Leerlingen die een basisoptie gekozen hebben die minder of niet aanleunt bij de deze studierichting hebben minder of geen voorkennis.

In een aantal gevallen stromen leerlingen op basis van leeftijd in een studierichting in de tweede graad in, op voorwaarde van een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad.

Vanuit het bovenstaande kunnen de leerlingen voor het specifieke gedeelte beschouwd worden als een zeer heterogene groep. Daarom is het belangrijk om, bij het begin van de graad, de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen, om zo als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de tweede graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de tweede graad.

Gepersonaliseerd Samen Leren

De ambitie van het GO! is duidelijk. Gepersonaliseerd samen leren betekent dat we met élke lerende, binnen een sociale context, maximaal rendement nastreven op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie. Vanuit een sterke basis- en vakdidactiek zetten we extra in op 'differentiatie', het verhogen van autonomie via het aanleren van zelfregulerende vaardigheden en 'samen leren'. We maken daarvoor gebruik van evidence-informed praktijken en een onderzoekende aanpak op school. Gepersonaliseerd samen leren in het GO! vindt geïntegreerd plaats binnen de realisatie van het totale curriculum en kan alleen gerealiseerd worden met de actieve betrokkenheid van zowel de lerende, de leraar als het (school)beleid.

Vanuit deze visie willen we samen met alle onderwijsprofessionals ons DNA 'samen leren samenleven' en ons pedagogisch project waarmaken. Het is ons positief antwoord op de diversiteit die we in onze klassen zien, de nood aan een groeipad naar autonomie en de nood om een samenverhaal te maken.

Ruimte voor het eigen pedagogisch project

Cruciaal in elke studierichting staat de realisatie van de leerplandoelen. De leerplannen en de lessentabellen van het GO! zijn echter zodanig opgesteld dat het lerarenteam beschikbare ruimte heeft om een schooleigen pedagogisch project te realiseren:

- Enerzijds bieden de leerplannen ruimte om binnen de voorziene tijd zoals aangegeven in de lessentabel, de leerplandoelen verder uit te diepen of te verbreden;
- Anderzijds is er binnen de lessentabel vrije ruimte voorzien waarbij de school eigen accenten kan leggen.

Logische doorstroommogelijkheden

Deze studierichting heeft een logische doorstroom naar:

- Zeevaart (arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad)
- Zeevisserij (arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad)

Opbouw van de leerplandoelen

Herkomst van de doelen

De leerplandoelen van het GO! in de tweede en derde graad zijn afkomstig van verschillende bronnen:

De doelen van dit leerplan zijn afkomstig van:

- doelen die leiden tot beroepskwalificaties
- GO!-doelen

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- Memoriseren: Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- Begrijpen: Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- Toepassen: Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.
- Analyseren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen
- Evalueren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.
- Creëren: In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een 'hoger' beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Subdoelen

De subdoelen zijn niet vrijblijvend geformuleerd maar maken integraal deel uit van het leerplandoel. Elk subdoel moet bijgevolg aangeboden worden. Alle subdoelen samen dekken het leerplandoel.

Minimale inhoudelijke afbakening

Het concept van de minimumdoelen wordt doorgetrokken naar de leerplandoelen van het GO!. Dit concept houdt in dat de kennis die noodzakelijk is om het leerplandoel te realiseren niet expliciet wordt opgesomd. Indien er twijfel kan ontstaan of een bepaald kenniselement al dan niet tot het leerplandoel behoort, wordt het uitdrukkelijk vermeld via onderliggende bullets. Concreet betekent dit dat de onderliggende bullets deel uitmaken van het leerplandoel en als dusdanig ook aan bod moeten komen.

Om leerplandoelen te realiseren, is er vaktaal nodig. Hoewel vaktaal niet expliciet in de leerplandoelen wordt opgenomen, maakt vaktaal wel deel uit van het leerplandoel. Net zoals dit het geval is bij andere kenniselementen is het aan de leraar om te bepalen welke vaktaal er nodig is om het leerplandoel te realiseren.

Het gehanteerde concept vertrekt van een groot vertrouwen in de professionaliteit van de leraar. Vanuit een professionele deskundigheid zal de leraar bepalen welke kennis er nodig is om het doel te realiseren waarbij de kenniselementen die in de bullets zijn aangegeven of expliciet vermeld in het leerplandoel minimaal worden meegenomen.

Nummering van de leerplandoelen

Boven elk leerplandoel staat er een nummering. De betekenis is de volgende:

BK2_01.01

1

- Links in de eerste rij van elk leerplandoel staat het GO!-volgnummer (bijvoorbeeld BK2_01.01):
 - BK2: Het gaat hier over een doel uit de tweede graad dat leidt tot een beroepskwalificatie
 - 01.01: Dit is het volgnummer van het leerplandoel.
 - Doelen van de vorm 01.xx hebben betrekking op generieke doelen en zijn op eenzelfde manier geformuleerd in alle studierichtingen van deze graad en deze finaliteit.
 - Doelen van de vorm 02.xx hebben betrekking op specifieke doelen die eigen zijn aan deze studierichting.
- Rechts in de eerste rij van elk leerplandoel staat de herkomst van het leerplandoel (bijvoorbeeld 1, kennisdoel cd of geen nummer):
 - Het nummer verwijst naar het corresponderend doel in het curriculumdossier. De curriculumdossiers tweede graad dubbele finaliteit zijn terug te vinden op de website van AHOVOKS.
 - In de plaats van het nummer kan er ook 'kennisdoel cd'. Dit betekent dat een kenniselement uit het curriculumdossier als een zelfstandig doel is opgenomen.
 - Indien er geen nummer staat, gaat het over een GO!-doel.

BK2_01.01.01

Subdoel 1

- Ook de subdoelen krijgen een nummering (bijvoorbeeld BK2_01.01.01):
 - Dit is het eerste subdoel van het leerplandoel BK2_01.01.
 - Niet elk leerplandoel heeft subdoelen.

Leerplandoelen

BK2_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
toepassen	
BK2_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK2_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK2_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	

BK2_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
toepassen	
BK2_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen onder begeleiding procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK2_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën voor planning en organisatie toe.	
BK2_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	

BK2_01.03

3

De leerlingen handelen economisch en duurzaam.

toepassen

BK2_01.03.01

Subdoel 1

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.

BK2_01.03.02

Subdoel 2

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.

BK2_01.04

4

De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.

toepassen

BK2_01.04.01

Subdoel 1

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot veilig handelen.

BK2_01.04.02

Subdoel 2

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot ergonomisch handelen.

BK2_01.04.03

Subdoel 3

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot ergonomisch handelen.

BK2_02.01	5
De leerlingen handelen volgens de professionele gedragscode.	
toepassen	
BK2_02.01	Subdoel 1
De leerlingen respecteren de omgangsvormen.	
BK2_02.01	Subdoel 2
De leerlingen handelen volgens de maritieme en internationale reglementering.	

BK2_02.02	
De leerlingen communiceren functioneel in het Engels.	
creëren	
BK2_02.02.01	Subdoel 1
De leerlingen communiceren in maritieme Engelse voertaal.	
<ul style="list-style-type: none">• taakgerichte communicatie met meertalige bemanning• termen en vaste uitdrukkingen (SMCP)• communicatie met andere schepen, kuststation en VTS	
BK2_02.02.02	Subdoel 2
De leerlingen maken gebruik van de vakterminologie.	
<ul style="list-style-type: none">• vakterminologie• termen i.v.m. meteorologie• uitdrukkingen in functie van nood-, spoed- en veiligheidsverkeer• gebruik van kaarten en nautische publicaties	

BK2_02.03

7

De leerlingen passen de veiligheidsprocedures op het vaartuig toe.

- soorten noodgevallen: aanvaring, brand, zinken en man over boord
- noodsignalen en specifieke signalen toegewezen aan de bemanningsleden op de alarmrol, verzamelplaatsen
- gebruik van de persoonlijke veiligheidsuitrusting
- te nemen maatregelen bij het ontdekken van mogelijke noodgevallen: brand, aanvaring, zinken, binnendringen van water in het schip en man over boord
- te nemen maatregelen bij het horen van algemene alarmsignalen
- waarde van opleiding en oefening

toepassen

BK2_02.04

De leerlingen passen principes van EHBO toe.

- behoeften van slachtoffers en bedreigingen voor de eigen veiligheid
- onmiddellijke maatregelen die moeten genomen worden in geval van nood
- anatomie en lichaamsfuncties
- letsels aan de ruggengraat
- brandwonden met inbegrip van verbrandingen door hete vloeistoffen en effecten van hitte en koude
- breuken, ontwrichtingen en spierletsels
- medische consultatie per radio

toepassen

BK2_02.05

De leerlingen passen richtlijnen rond brandpreventie toe.

toepassen

BK2_02.05.01

Subdoel 1

De leerlingen dragen bij tot de veiligheid van personeel en schip.

- technieken inzake persoonlijke overleving

BK2_02.05.02

Subdoel 2

De leerlingen minimaliseren het risico op brand en handhaven van de staat van paraatheid om te reageren op noodsituaties door brand.

- brandpreventie en het vermogen tot bestrijding en blussen van brand
- organisatie van brandbestrijding aan boord
- elementen van brand en explosie
- soorten en bronnen van ontsteking
- brandbaar materiaal, brandgevaar en verspreiding van brand
- noodzaak van voortdurende waakzaamheid
- acties te ondernemen bij brand aan boord van een schip
- vuur- en rookdetectie en automatische alarmsystemen
- classificatie van brand en toepasselijke blusmiddelen

BK2_02.05.03

Subdoel 3

De leerlingen bereiden bestrijden en blussen van brand voor: opzoeken van brandbestrijdingsmiddelen

en hun plaats aan boord.

- brandbestrijdingsmiddelen

BK2_02.06

De leerlingen houden een veilige wacht.

- inhoud, toepassing en bedoeling van de Internationale Bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, 1972, en wijzigingen
- principes die in acht moeten genomen worden voor het wachtlopen op de brug
- internationaal betonningsstelsel

toepassen

BK2_02.07

6

De leerlingen ondersteunen de schipper bij het veilig afmeren en aanmeren van het vaartuig.

toepassen

BK2_02.08	8, 9
De leerlingen ondersteunen bij het uitzetten en het ophalen van vistuigen.	
toepassen	
BK2_02.08.01	Subdoel 1
De leerlingen passen knoop- en touwwerktechnieken toe.	
<ul style="list-style-type: none">• Knoop- en touwwerktechnieken	
BK2_02.08.02	Subdoel 2
De leerlingen volgen instructies gekregen van op de brug.	
BK2_02.08.03	Subdoel 3
De leerlingen zetten de instructies om in handelingen aan dek.	
BK2_02.08.04	Subdoel 4
De leerlingen houden zich aan de richtlijnen van veiligheid.	

BK2_02.09	10
De leerlingen ondersteunen bij het ophalen, sorteren en verwerken van de vangst.	
toepassen	
BK2_02.09.01	Subdoel 1
De leerlingen halen de vangst op.	
<ul style="list-style-type: none">• technieken voor visverwerking aan boord	
BK2_02.09.02	Subdoel 2
De leerlingen sorteren de vangst.	
BK2_02.09.03	Subdoel 3
De leerlingen verwerken de vangst: strippen van de vis, stapelen in viskisten.	
BK2_02.09.04	Subdoel 4
De leerlingen passen de richtlijnen voor voedselveiligheid toe.	

BK2_02.10	11, 12
De leerlingen besturen onder begeleiding het schip op een opgegeven route.	
toepassen	
BK2_02.10.01	Subdoel 1
De leerlingen besturen onder begeleiding een vaartuig: vissend, niet-vissend.	
<ul style="list-style-type: none">• apparatuur op de brug zoals apparatuur voor navigatie, communicatie, vistuigtechnieken	
BK2_02.10.02	Subdoel 2
De leerlingen volgen de stuurinstructies van de schipper op.	
BK2_02.10.03	Subdoel 3
De leerlingen interpreteren en voeren roercommando's uit van de schipper.	
BK2_02.10.04	Subdoel 4
De leerlingen volgen de informatie op de beeldschermen op.	
BK2_02.10.05	Subdoel 5
De leerlingen gebruiken onder begeleiding navigatiemateriaal: GPS, VHF, magnetisch kompas, gyrokompas.	
<ul style="list-style-type: none">• navigatietechnieken: hulpmiddelen voor navigatietechnieken, basisgebruik van de navigatieuitrusting aan boord	
BK2_02.10.06	Subdoel 6
De leerlingen schakelen onder begeleiding over van automatische piloot naar manuele besturing en omgekeerd.	

BK2_02.11	13, 14
De leerlingen bedienen de scheepsapparatuur.	
toepassen	
BK2_02.11.01	Subdoel 1
De leerlingen starten een voortstuwingsmachine op.	
BK2_02.11.02	Subdoel 2
De leerlingen bedienen scheepswerktuigen.	
<ul style="list-style-type: none">• kenmerken en constructie van scheepswerktuigen zoals dieselmotoren, aslijn van de schroef, compressoren, generatoren, ventilatiesystemen, stuurinstallatie, automatische controlesystemen	
BK2_02.11.03	Subdoel 3
De leerlingen bedienen pompsystemen.	
<ul style="list-style-type: none">• kenmerken en constructie van pompen	

BK2_02.12	15, 16
De leerlingen onderhouden het vaartuig en de scheepsuitrusting.	
toepassen	
BK2_02.12.01	Subdoel 1
De leerlingen onderhouden het vaartuig: schoonmaken, vastmaken van materiaal.	
<ul style="list-style-type: none">• gereedschappen voor onderhoud van het vaartuig• kenmerken van smeeroliën, brandstof, reinigingsmiddelen	
BK2_02.12.02	Subdoel 2
De leerlingen onderhouden de uitrusting.	

BK2_02.13

17

De leerlingen ondersteunen bij het onderhoud van de netten.

toepassen

BK2_02.13.01

Subdoel 1

De leerlingen voeren preventief onderhoud uit.

- gereedschappen en materiaal voor onderhoud van de netten

BK2_02.13.02

Subdoel 2

De leerlingen herstellen scheuren

BK2_02.13.03

Subdoel 3

De leerlingen vernieuwen materiaal: vislijnen, borgen, kabels van de gieken.

BK2_02.14	18, 19
De leerlingen bereiden het onderhoud van de machinekamer voor en voeren het uit.	
toepassen	
BK2_02.14.01	Subdoel 1
De leerlingen bereiden het onderhoud van de machinekamer voor.	
BK2_02.14.02	Subdoel 2
De leerlingen voeren metingen uit.	
BK2_02.14.03	Subdoel 3
De leerlingen controleren werkingsparameters.	
BK2_02.14.04	Subdoel 4
De leerlingen leggen benodigde producten, gereedschap en materiaal klaar.	
BK2_02.14.05	Subdoel 5
De leerlingen maken de machinekamer schoon.	
BK2_02.14.06	Subdoel 6
De leerlingen voeren oppervlaktebehandelingen uit.	
BK2_02.14.07	Subdoel 7
De leerlingen gebruiken onderhoudsproducten.	
BK2_02.14.08	Subdoel 8

De leerlingen gebruiken gereedschappen.

BK2_02.14.09

Subdoel 9

De leerlingen herstarten de scheepsuitrusting.

Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen

In de tweede graad arbeidsmarktgerichte finaliteit worden de eerste stappen gezet met het oog op het realiseren van de competenties van de onderliggende beroepskwalificaties in de derde graad. In de tweede graad worden elementen van deze competenties aangeleerd en dit steeds met een beperkte mate van autonomie. Geen enkele beroepsgerichte competentie wordt bijgevolg volledig en op het gevraagde beheersingsniveau van de beroepskwalificatie in de tweede graad (niet – OK2) gerealiseerd.

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.

Pedagogisch – didactische ondersteuning

Een uitgebreide pedagogisch – didactische ondersteuning is terug te vinden in de GO! Navigator.